

Læreriige svenske erfaringer med vandforvaltning

Det svenske Landbrukernes Riksförbund LRF har udgivet slutrapporten *Vattenråden i Sverige – de gröna näringarnas perspektiv i marts 2012. Erfaringer som kan bruges ved vådområdeprojekter i Danmark.*

I den svenske rapport "[Vattenråden i Sverige – de gröna näringarnas perspektiv](#)" af Magnus Ljung, AgrDr, Statskonsulent i rådgivning og forsker i miljøkommunikation påpeges der flere elementer, som måske også kan bruges, når der skal samarbejdes om etablering af et større vådområde med mange lodsejere i Danmark.

Nedenfor følger få udvalgte oversatte kommentarer fra rapporten om det at samarbejde. Selve rapporten består af tre separate, men komplementære undersøgelser, der tilsammen giver et godt og relativt ensartet billede af vandrådets styrker og svagheder. Der er mange andre gode kommentarer i rapporten, som også er værd at læse.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Hvad handler det om? (side 6)

"Det handler om at skabe en platform for dialog, hvor man systematisk arbejder med situationsanalyse, målbilleder, handlingsplaner og konsekvensanalyser. Det handler også om at skabe og opretholde et godt samtaleklima og en løbende læringsproces blandt aktørerne."

Lokal tilpasning (side 7)

"Lokal tilpasning og unikke koncepter stiller store krav til kompetencerne, hvis man skal kunne håndtere disse processer. Vandrådets organisationsform stiller store krav til processtyring idet den bygger på klare aftaler, begrænsede opgaver og investeret kapital (såsom vandbevaringsråd). I et vandråd er deltagerne den vigtigste ressource og pædagogikken det vigtigste instrument/værktøj."

Samarbejdskultur (side 7)

Den kultur der er udviklet i de fleste vandråd er vigtig at bevare - dialogen mellem aktørerne, åbenheden, fleksibiliteten i metode og indhold af drøftelserne, det demokratiske set-up, samarbejdsklimaet, påvirkningsmulighederne og kontinuiteten. Frihed under ansvar er et centralt aspekt, som alle vandråd synes at leve efter. Hvis man skulle styre aktiviteter og opgaver i detaljer ville fokus for arbejdet blive irrelevant for mange vandråd, fordi de lokale forudsætninger og gruppesammensætninger er så forskellige.

Baggrund (side 8)

For de aktører der vælger at engagere sig (det private erhvervsliv, inkl. de grønne erhverv, offentlige institutioner og interesseorganisationer m.fl.), så er det vigtigt at arbejdet er transparent og at rammebetingelser, funktion og indflydelse er afklaret.

Man er nødt til at vide, hvorfor man bør engagere sig og afsætte ressourcer til at deltage aktivt i et vandråd. Samtidigt er spørgsmålet ikke helt enkelt fra et politisk perspektiv. På den ene side kan det være en fordel at lade mange blomster blomstre, på den anden side skaber en alt for stor variation usikkerhed om hvor man er på vej hen.

Fremgangsmåder (side 10)

Generelt så handler det om at skabe en platform for dialog og her at skabe samtaler med bestemte kvaliteter. Med kvalitet henvises både til systematisk arbejde med situationsanalyse, målbilleder, handlingsplaner og konsekvensanalyser, men også til at skabe og opretholde et godt samtaleklima og en løbende læringsproces mellem aktørerne.

Et begreb der i stigende grad breder sig indenfor aktørstyret vandforvaltning er "[social læring](#)" eller "[social learning](#)". (Dansk tilføjelse: Social konstruktivistisk læringsteori bygger grundlæggende på ideen om, at læring skabes mellem mennesker). Med dette henvises til en proces, hvor aktørerne sammen ændrer deres egen opfattelse af problemsituationen, så der kan komme nye innovative løsninger på gamle problemer. Vellykket samarbejde har en innovativ karakter!

Samtidigt handler det ikke bare om at have det rart og komme med gode ideer. Ideerne skal også gennemføres. Ofte er det først når arbejdet i en samarbejdsgruppe bliver konkret – når prioriteter og ansvar er fordelt – at interessekonflikterne bliver tydelige. Udfordringen i vandråd er derfor ikke mindst at komme fra ord til handling. Vellykket samarbejde er handlingsorienteret!

Vigtig læring og ønskemål (side 22)

1. At nå en bedre vandkvalitet gennem arbejdet i vandrådene tager tid.

- Tidsrummet mellem ide og forslag til konkret handling og implementering er stort.
- Når kompleksiteten vokser, bliver folk ofte handlingslammede.
- Selvom vandrådet er enigt, så er det vanskeligt at påvirke omverdenen eller endnu vanskeligere at påvirke systemet.
- Det tager tid at nedbryde fordomme (social tid).

2. Viden er nøglen til vellykket vandforvaltning.

- Der er mange som kan meget, hvilket er grundlaget for et vellykket arbejde i vandrådet.
- Nul viden eller nul interesse for viden er vores største forhindring.
- Med fornuftige argumenter kan selv bureaukrater ændre sig (det gode argumentets kraft).

3. Intet er sort eller hvidt – der findes ingen "hurtige løsninger".

- Arbejdet med forbedring af vandkvalitet tager den tid det tager, man skal ikke træffe uovervejede beslutninger bare for at være beslutningsdygtig.
- Det er vigtigt at undgå at fokusere på det, som man allerede kan, eller på det man har med sig som historisk arv (om man f.eks. har udviklet sig fra et at være et vandbevaringsråd) – vandrådet skal prioritere ud fra det helhedsbillede som opstår i vandrådet.

Kultur forskelle mellem Sverige og Danmark

Som en kommentar til den svenske rapport kan webartiklen [Lær din nabo at kende!](#) af journalist Kirsten Weiss være lidt interessant at se på. Artiklen handler om kulturelle forskelle i måden, vi samarbejder på i Sverige og i Danmark.

Ifølge Kirsten Weiss vil danskerne typisk bruge meget kortere tid på planlægning end de omhyggelige svenskere. De utålmodige danskere bruger ikke tiden på analyser, men træffer en hurtig beslutning, og render ind i problemerne, når projektet skal føres ud i livet og implementeres. Så zigzagger man sig prøvende frem. De grundige svenskere har analysen i orden, og derfor kommer deres projekter sjældent ud i samme stormvejr. Umiddelbart kan den danske måde virke hurtigere og mere effektiv, men man ender ofte med at bruge den samme tid på projektet.

Vådområdeprojekter kræver stor tålmodighed, da der ofte skal mange forhandlinger til for at nå i mål. At det kan lade sig gøre, ses på Fyn ved [Sallinge Å](#), hvor [45 lodsejere](#) med 130 hektar indgår i et større vådområdeprojekt.